

אדריכלות נוף

ביטאון האיגוד הישראלי של אדריכלי נוף

75 ⁰⁶/₂₀

נוף ותשתיות

גשר הגדורה | חוויה במרחק 100 מ'

בארי בן שלום וארנה בן ציוני בשיתוף עפרי גרבר

של זרימת המים, טרם התייעול ההנדסי, היוותה בסיס לתכנון צורת הגשר. כמו כן, ביקשנו לשמור על עצי האקליפטוס הוותיקים ומכאן עלה הצורך לפתל את הגשר בהתאם למיקומם בשטח.

תחושת המקום

סבך הקנים וצמחיית הנחלים שמאפיינת את הנחל, לצד התנועה של הצמחיה ברוח, שימשו מקור השראה לכל מרכיבי הגשר: ניצבי הגשר כוללים שתי שורות של עמודים אלכסוניים, כל אחד בזווית שונה ובגובה אחר, ובתוכם מונח הגשר המפותל. מעקה הגשר עשוי שתי שכבות של משטחים: משטח חיצוני עשוי פח מחורר בחתך מעוגל ובו תצורה של צמחיית נחלים והחלק הפנימי הכולל את מאחז היד עשוי אף הוא מדוגמה של אלכסונים.

בשעה שהגשר מואר, מעניקים שני המישורים מראה ערפילי של סבך הקנים.

זורם דרומה אל נחל הקישון. אף על פי שהנחל זורם כיום בתעלה מוסדרת, על גדותיו מתקיימים מגוון בעלי חיים וצמחי מים, בעלי כנף, חסרי חוליות וצמחיית נחלים.

אזור התכנון התאפיין בעצי אקליפטוס גדולים לאורך רצועת הנחל ומשני צידי הרחוב. האתגר שעמד בפנינו הוא תכנון לשלושה קהלי יעד עיקריים: להולכי הרגל שתנועתם איטית, לרוכבי האופניים שתנועתם על הגשר מהירה ולנהגים ולעוברים ברחוב העמקים הצופים בגשר במהירות משתנה וחווים אותו מלמטה. נחל הגדורה והביצות שאפיינו את האזור בעבר הנם חלק מהזיכרון של המקום בעבר ובהווה והם ששימשו לנו השראה לתכנון הגשר במספר רבדים: בצורניות, בתחושת המקום ובחויית התנועה.

צורניות

צירי הזרימה ההיסטוריים של מרחב הגדורה הושפעו מסוג הקרקע ומכמות המים. הפיתוליות

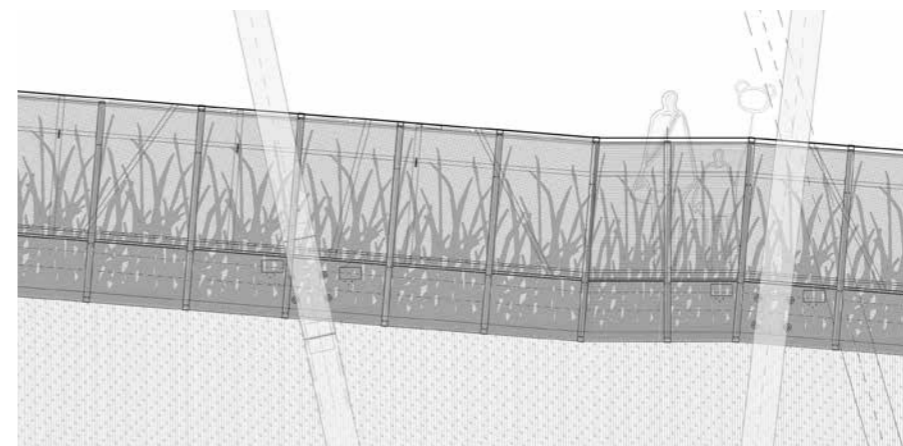
הסואן מקרוב - מעניקים תחושה של התרגשות והתרחבות הלב. כחלק מתהליך החשיבה הראשוני על עיצוב גשר הגדורה, ביקשנו לתת ביטוי לתחושות אלו, לצד חיבור לערכי המקום בעבר ובהווה. גשר הגדורה הנו גשר להולכי רגל ורוכבי אופניים באורך של 220 מ', הממוקם מעל רחוב העמקים, בכניסה הדרום-מזרחית של קרית ביאליק לכיוון קרית אתא. הגשר מקביל לתוואי נחל הגדורה, ומחבר שני חלקי טיילת עתידיים שיעברו לאורך הנחל והגבול המזרחי של העיר. למעשה משמש הגשר, בנוסף למעבר לאורכו, גם כשער כניסה לקרית ביאליק.

כחלק מחידוש רחוב העמקים, הרחבתו לארבעה נתיבי נסיעה והעברת ציר מטרונית במרכזו, התבקשנו לתכנן גשר להולכי רגל ורוכבי אופניים, שיאפשר מעבר בטוח מעל הרחוב. הגשר מוקם צמוד לנחל הגדורה ובמקביל אליו. נחל הגדורה (הפוארה), מנקז את השדות המקיפים את העיר

בימים אלה, כשהטבע סביב פורח בעוצמה ואנו סגורים בבתי, השטחים הפתוחים והמרחב הציבורי חסרים מתמיד. התקופה הזו, שבה כל מהותנו מתרכזת בדלת אמותינו, ממחישה עד כמה נדרשים מקומות המפגש, הרחובות הסואנים, היכולת לחוות את הטבע בתוך העיר ומחוצה לה וכמה חסרה התנועה הרציפה ברגל או באופניים. להרגיש את האור והרוח באופן בלתי אמצעי, את הניגודיות בין המרחב האורבני הסגור והשטח הפתוח. השטחים הפתוחים אינם רק מקום לכמיהה אלו, הם מספקים גם חוויה שלא ניתן לחיות בלעדיה.

אנו תקווה שבימים אלה, הגשר שתכננו בקרית ביאליק שימש מקום מפלט לתושבים הרבים שסביבו. הגשר, שנמצא כיום בקצה העיר, הוא אמנם מבנה הנדסי שמטרתו לאפשר מעבר ממקום אחד לאחר, אבל הוא מספק גם חוויה רגשית - התנועה הגבוהה בין שתי נקודות, המבט אל השטחים הפתוחים מרחוק, אל הנחל והרחוב

לצינור אור, שדפנותיו מודגשים על ידי המעקות, והתאורה בקצה העמודים בגבהים שונים מנקדת את הדרך. לנהגים ולהולכי הרגל ברחוב העמקים נראה הגשר, בשעות היום ומרחוק, כמו נחש מתכתי התלוי על קנים אלכסוניים. מבט מקרוב מגלה את סבך הקנים המרכיב את המעקה. בלילה בולט הגשר מרחוק כצינור אור שמעליו אור גחליליות, מקרוב ניתן להבחין בערפל האור הנוצר מלוחות הפח עם דוגמת הקנים העוטפות את הגשר מבחוץ. תרבויות שונות רואות בגשר משל לחיים שיש לחצות, אנחנו מבקשים בפרויקט זה, להוסיף למסע מימד נוסף של השתנות, התבוננות, גילוי ותחושת התרוממות רוח.

מקור התאורה בגשר הוא במעקה המאיר את דפנותיו ויוצר מראה של מנהרת אור להולכי הרגל ולרוכבים ותמונה של סבך קנים לנהגים החולפים במהירות תחתיו. בקצה כל ניצב ממוקם גוף תאורה המעניק בלילה מראה מרהיב של אור גחליליות.

חויית התנועה
 המעבר על הגשר ומתחתיו מייצר שתי חוויות שונות. המשותף להן הוא חויית הגילוי והשינוי של הגשר מקרוב ומרחוק וכן לאורך שעות היום: מראה הגשר ביום שונה לחלוטין מזה בלילה. הפיתוליות של הגשר מייצרת חויית הליכה מעניינת לאורך, ביום ניתן לראות בבירור את עצי האקליפטוס והנחל, בלילה הופך הגשר

בארי בן שלום וארנה בן ציוני הם בעלי משרד אב אדריכלות נופ ותכנון סביבה בע"מ. הפרוייקט נעשה בשיתוף אדריכל עפרי גרבר. אדריכליות אחראיות במשרד: ליטל חיימוביץ רוזנברג וליאת אורן

מזמין: חברת יפה נוף, עיריית קריית ביאליק | מיקום: רחוב העמקים, קריית ביאליק | אורך: 220 מ' | השלמת ביצוע: 2019 | עלות: 10 מיליון שקלים
 ניהול פרויקט: זוהר דקל-א. בלוך תשתיות | קונסטרוקציה: אלי אוחיון - צ.המלי - א.אוחיון מהנדסים בע"מ
 קבלן מבצע: אחים אנטון | מסגרות גשר - יעקב אדרי | צילום: יואב פלד